

[แท ล ง ใ ต้]

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ

อดีตอาจารย์ ภาควิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประเทศชาติที่จะเจริญก้าวหน้าได้ ย่อมต้องอาศัยประชากรที่มีคุณภาพ สูง คือ มีการศึกษาดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีระเบียบวินัย มีความขยันขันแข็งในการทำงาน และมีสุขภาพอนามัยดีทั้งร่างกายและจิตใจ การมีสุขภาพอนามัยดีนั้น ส่วนหนึ่งก็มาจากการออกกำลังกาย หรือการเล่นกีฬา

คนไทยส่วนใหญ่มีความคิดกันอยู่ คือ เมื่อมีครอบครัว แล้วมีลูกต่างก็มุ่งหวังและกำหนดชีวิตให้ลูกเรียนหนังสือ เก่งๆ เพื่อจะได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพที่ดีๆ ทำงานเบาๆ ทำงานน้อยๆ แต่ได้เงินเยอะๆ ซึ่งความคิดเช่นนี้ก็ไม่น่าจะมีอะไรผิด แต่พ่อแม่เคยคิดกันบ้างไหมว่า ถ้าพ่อแม่ก็โง่แม่อีกโง่ แล้วลูกจะออกมาฉลาดได้อย่างไร ลองคิดถึงต้นทางการกำเนิดเด็กกันบ้าง เด็กที่ความสามารถในทางการเรียนไม่ดีนัก เขาเรียนหนังสือไม่เก่ง พ่อแม่ก็บังคับให้เรียน เรียน และเรียน ทั้งที่เขาเรียนไม่ได้ เขาต้องสอบตก ต้องออกจากระบบการศึกษา วันนี้ผมจึงขอเสนอว่า ถ้าเด็กที่เรียนหนังสือไม่เก่งก็อย่าไปฝันให้เขาเรียนเลย

ป ญ จั ก สึ ลั ต

ให้เขาลองหันมาเล่นกีฬา น่าจะเป็นทางออกอย่างหนึ่งสำหรับคนที่เรียนหนังสือไม่เก่ง ครับ

กีฬามีส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างชาติ ถ้าทุกคนในชาติหันมาเล่นกีฬาเป็นประจำก็จะทำให้ร่างกายของเขาแข็งแรงสมบูรณ์ ห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บ ช่วยลดงานของโรงพยาบาลลงได้ส่วนหนึ่ง กีฬาจะช่วยทำให้คนมีอารมณ์ดี ร่าเริง แจ่มใส คลายเครียดและ

สนุกสนาน นอกจากนี้ถ้าเขาเล่นกีฬาได้เก่งจริงๆ เขาจะกลายเป็นนักกีฬาที่มียุวชน ทีมเยาวชน ทีมชาติ และนักกีฬาอาชีพที่มีรายได้เป็นกอบเป็นกำ สร้างความมั่นคงให้ครอบครัวได้ เช่น คุณสมจิตร จงจอหอ นักมวยเหรียญทองโอลิมปิก น้องไก่ น้องอร น้องประภาศรัย นักยกน้ำหนักเหรียญทองโอลิมปิก น้องเยาวภา นักเทควันโดและนักกีฬาอีกคนหนึ่ง ที่ประสบความสำเร็จเพราะการเล่นกีฬาจริงๆ คือ คุณภราดร ศรีชาพันธุ์ นอกจากการเล่นเทนนิสจน ร่ำรวยและมีชื่อเสียงแล้ว มิใช่เพราะเล่นกีฬาหรือที่ทำให้คุณภราดรฯ ได้คู่ชีวิตเป็นถึงนางงามจักรวาล เห็นมั๊ยคนที่เรียนหนังสือเก่งก็ไม่ว่าจะทำได้และ ทุกๆ สี่ปีที่มีกีฬาโอลิมปิกถ้าคุณได้เข้าแข่งขันกีฬา อะไรก็ได้ที่เขามีแข่งขันกันในกีฬาโอลิมปิกเกิดคุณได้ เหรียญมา เกียรติยศชื่อเสียง และเงินทองจะไหล มาเทมาเหมือนนักกีฬารุ่นพี่ๆ ที่ทำสำเร็จมาแล้ว เศรษฐีใหม่จะเกิดขึ้นได้ 4 ปีต่อครั้ง คนคนนั้นอาจจะ เป็นเราก็ได้ ดังนั้นเราหันมาเล่นกีฬากันเถิดครับ

การส่งเสริมการกีฬา ไม่ใช่ให้ออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬาเพียงอย่างเดียว สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเล่นกีฬาที่ต้องเกี่ยวกับอาหารการกินที่มีประโยชน์ ต่อร่างกายด้วย ไม่ใช่ให้คนกินอาหารขยะเหมือนที่เป็นอยู่ในขณะนี้และการจัดการส่งเสริมการกีฬา ความจริงต้องคิดเป็นระบบให้คนไทยเล่นกีฬา กัน ตั้งแต่ระดับเด็กๆ จนถึงผู้ใหญ่ไปเลยถ้าผมไม่เกรงใจ ผมอยากจะเรียนเสนอท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการให้บรรจุกีฬาเข้าไปในหลักสูตรการเรียน การสอนเป็นการบังคับเลยว่านักเรียนที่จะจบชั้น ประถม จะต้องเรียนรู้และเล่นกีฬาเป็นอย่างน้อย 2 ชนิด คือ 1. วิชางบังคับ ต้องเล่นกีฬาพื้นเมืองของ ไทย 1 ชนิด เช่น มวยไทย กระบี่กระบอง ฟันดาบ ตะกร้อ ปัญจัก-สีลัด (หรือกระทรวงจะเลือกอะไร เป็นกีฬาไทยอีกก็ไม่ว่ากัน) และมีกีฬาสากลให้เลือก อีก 1 ชนิด เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล รักบี้ กอล์ฟ เทนนิส แบดมินตัน วาเลย์บอล เทควันโด มวยปล้ำ ฯลฯ หมายความว่าเมื่อเด็กเรียนจบชั้นประถมศึกษา

เขาจะต้องมีความรู้ด้านกีฬาอย่างน้อย 2 อย่าง คือ

1. กีฬาไทย เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยไปด้วย
2. กีฬาสากล ให้เลือกตามความสมัครใจ เพื่อจะนำไปฝึกฝนให้เก่งจนเป็นนักกีฬาอาชีพที่เขาถนัดต่อไป ส่วนระดับมัธยมและระดับอุดมศึกษาก็อาจจะกำหนดวิชากีฬาบังคับและกีฬาสากลให้เลือก เพิ่มขึ้น จะเลือกเอาอะไร อย่างไร ผมไม่ติดใจ หรอกครับ แต่ที่เสนอไว้เพื่อเป็นแนวทางในการ ส่งเสริมเด็กไทยให้หันมาเล่นกีฬาเพิ่มขึ้น ดีกว่าให้ เขามั่วซุ่มไปเล่นเกมจนติดเกมหรือไปติดยาเสพติด หรือคุณว่าไง

ทีนี้ผมก็อยากเรียนเสนอกีฬาหรือการเล่นแบบ ไทยๆ ที่เด็กไทยสมัยก่อนเขาเล่นกันซึ่งมีอยู่มากมาย บางอย่างก็เหมาะสำหรับเด็กๆ บางอย่างก็เหมาะสำหรับผู้ใหญ่ บางอย่างก็เหมาะกับเพศหญิง หรือเพศชาย เมื่อท่านผู้เป็น ส.ว. (ผู้สูงวัย) ขนาดผมจะได้ลง วัลลภก็ย้อนมองอดีตแห่งความสนุกสนานได้บ้าง และ เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ว่าเด็กไทยสมัยก่อนเขา เล่นอะไรกันบ้าง ถ้าเห็นว่ามีคนสนใจจะนำมาฟื้นฟูเล่น กัน หรือนำไปถ่ายทอดให้เด็กเล่นกันในโรงเรียน ผม ก็ว่าน่าจะเป็นประโยชน์ไม่น้อยนาขอรับ

กีฬาที่ผมอยากเรียนเสนอในวันนี้ เป็นกีฬา พื้นเมืองที่นิยมเล่นกันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะนั่นก็คือ “สีละ ซีละ สีลัท ดีกา บือดีกา” แต่ปัจจุบันได้รับการพัฒนาจนกลายเป็น “ปัญจสีละ” หรือ “ปัญจักสีลัด” กีฬาพื้นเมืองของไทยที่จัดให้มีการแข่งขันจนกลายเป็นกีฬาระดับนานาชาติไปแล้ว

“สีละ” เป็นศิลปะป้องกันตัวอย่างหนึ่งของชาว ไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรูปแบบ การต่อสู้ป้องกันตัวหลายแบบ มีทั้งการต่อสู้คล้าย มวยไทยที่ใช้มวยเตะต่างๆ ของร่างกายมีหมัด เท้า เข่า ศอก เป็นอาวุธ บางอย่างก็คล้ายคาราเต้และยูโด ของญี่ปุ่น กังฟูของจีน ที่สามารถจับพืดเหวี่ยงคู่ต่อสู้ ได้ด้วย เรียกว่า เป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวลูกผสม นานาชาติก็ว่าได้

“ลิละ” เป็นศิลปะป้องกันตัว อย่างหนึ่งของชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี รูปแบบการต่อสู้ป้องกันตัว หลายแบบ มีทั้งการต่อสู้คล้าย มวยไทยที่ใช้มวยต่าง ๆ ของร่างกาย

ประวัติความเป็นมาของ “ลิละ”

เล่ากันมาว่า การต่อสู้แบบ “ลิละ” มีกำเนิดมาประมาณ 400 ปีแล้วที่เกาะสุมาตรา อินโดนีเซีย มีสามสหาย ชื่อ บุษันนุดดิน ชัมซุดดิน และฮามินนุดดิน เดินทางไปศึกษาวิทยายุทธ์ ณ เมืองอะแจซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของสุมาตรา ฮามินนุดดินได้แรงบันดาลใจจากการสังเกตเห็นน้ำตกพุดดอกบอมอร์ (อินทนิล) ตกลงไปในสระลอยหมูนวนกลับไปกลับมา เขาได้นำเอาลีลาการหมุนของดอกบอมอร์มาประยุกต์เป็นท่าทำให้แก่เพื่อน เพื่อนทั้งสองช่วยกันคิดดัดแปลงท่าเคลื่อนไหวแขนขาเพื่อป้องกันตัวและทำร้ายปรปักษ์ เกิดเป็นวิชา “ลิละ” ขึ้น สามสหายได้นำเอาการต่อสู้แบบลิละไปถ่ายทอดจนเป็นที่แพร่หลาย

อีกตำนานหนึ่งกล่าวว่า ตีกา หรือ ลิละ เกิดที่เมืองเมกกะในอาหรับ มีทหารเอกของพระนบีมุหะหมัดชื่อ “ไซนิดาอุเล็น” กับ “ไซนิดาอะสัน” เป็นผู้คิดวิชานี้ขึ้นแล้วได้นำเอาศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวนี้ไปสอนให้แก่ทหารเพื่อใช้ในการทำสงคราม ต่อมาได้นำเอากริชมาใช้ร่ายรำทำตีกาประกอบกับการใช้มือเปล่าด้วย (ประพนธ์ เรื่องณรงค์. 2525 : 181)

สำหรับสยาม ปรากฏว่า ตีกา หรือ ลิละ เข้ามาทางแหลมมลายู สืบเค้าเงื่อนไม่ได้ว่าใครเป็นผู้นำมาเป็นคนแรกทราบเพียงว่าเริ่มฝึกหัดเล่นที่นี้ก่อน

แล้วเลยกลายเป็นกีฬาพื้นเมืองที่ชาวไทยมุสลิมนิยมเล่นในงานรื่นเริงต่าง ๆ (กรมพลศึกษา. 2525 : 298)

ลิละ เป็นการร่ายรำที่เป็นการแสดงมากกว่าศิลปะการต่อสู้แบบสมจริง ทำทางยกมือยกไม้มีส่วนคล้ายมวยจีนหรือกังฟู บางท่านจึงสันนิษฐานว่า ต้นกำเนิดของลิละน่าจะสืบเนื่องมาจากพ่อค้าจีนซึ่งมาติดต่อค้าขายกับเมืองปัตตานีสมาัยโบราณ ได้นำเอาศิลปะการต่อสู้แบบมวยจีนของตนมาเผยแพร่ เกิดการผสมผสานกับมวยพื้นเมืองของปัตตานีกลายเป็น “ลิละ” ขึ้น

การแต่งกายของนักลิละ

เครื่องแต่งกายประกอบด้วยผ้าโพกศีรษะหรือสวม “หมวกกาปิเยาะ” สวมเสื้อคอกลมหรือคอตั้งนุ่งกางเกงขายาวไว้ข้างในแล้วนุ่งผ้าโสร่ง เรียกว่า “ผ้าซอกแก๊ะ” ที่มีลวดลายสวยงามไว้ข้างนอกแล้วมี “ผ้าลือปัก” คาดสะเอวหรือคาดเข็มขัดทับโสร่งให้แน่น บางทีก็จะเหน็บกริชไว้ที่สะเอวด้วยและไม่สวมรองเท้า

การเล่นลิละ

จำเป็นต้องมีดนตรีประกอบเหมือนกีฬามวยไทย เครื่องดนตรีลิละประกอบด้วย กลองยาว (กือแนใหญ่) 1 ใบ กลองเล็ก (กือแนเล็ก) 1 ใบ ช้องใหญ่ (ฆง) 1 คู่ และปี่ชวา 1 เล่า

สถานที่เล่นลิละ

นิยมเล่นบนเวที บนพื้นธรรมดา บนลานดินหรือ

สนามหญ้าก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงานหรือโอกาสที่จัดให้มีการเล่นลิละ

การเล่นลิละ เมื่อนักลิละขึ้นเวทีหรือสังเวียนแล้วดนตรีจะประกอบ นักลิละจะลงมือไหว้ครุมีท่าร้ายรำต่างๆ โดยผลัดกันไหว้ทีละคน เมื่อไหว้ครุเสร็จ ก่อนลงมือต่อสู้กัน นักลิละจะทำความเคารพซึ่งกันและกันด้วยการ “สาলামัต” คือ ต่างยืนมือออกมาสัมผัสกันแล้วเอามือมาแตะหน้าผากของตนเอง ต่อจากนั้นก็เริ่มต่อสู้ด้วยการร้ายรำออกท่าทางตามศิลปะลิละ ซึ่งคล้ายกับการรำมวยจีนหรือกังฟูมีการกระแทกเท้าปรบมือหรือเอาฝ่ามือตีต้นขาของตนเองจนเกิดเสียงดังเป็นการข่มขวัญคู่ต่อสู้ เมื่อรำไปรำมาเป็นวงหรือก้าวถอยหน้าถอยหลังเป็นการลองเชิงพอสมควรแล้วต่างก็หาทางเข้าต่อสู้กัน หากจังหวะใช้มือฟาด ให้เท้าดันร่างหรือใช้เท้าเหยียบเข้าคู่ต่อสู้ผลัดกันรุกกันรับสักครู่ก็ถอยออกมาร้ายรำใหม่สลับกันไป

กติกา การเล่นลิละ

1. ผู้ใดถูกคู่ต่อสู้ทำให้ล้มติดต่อกัน 2 ครั้งโดยไม่สามารถทำให้คู่ต่อสู้ล้มบ้างถือเป็นแพ้
2. ถูกจับแล้วแก้ไขไม่ได้ ถือเป็นแพ้
3. ยอมแพ้ เมื่อเห็นว่าสู้ไม่ได้

ข้อห้าม

1. ห้ามใช้นิ้วมือทิ่มตาคู่ต่อสู้
2. ห้ามกำหมัดแน่นอย่างมวยไทยหรือมวยสากล คือ ให้กำหมัดหลวมๆ

3. ห้ามบีบคอคู่ต่อสู้

4. ห้ามต่อยแบบมวยไทย คือ ห้ามใช้ศอกและเข่า

ในระยะหลังๆ “ลิละ” กลายเป็นกีฬาพื้นเมืองที่เจ้าภาพมักจัดขึ้นแสดงโชว์ เพื่อความสนุกสนานในงานรื่นเริง งานเลี้ยงต้อนรับแขกหรืองานพิธีการต่างๆ ของชาวไทยมุสลิม การต่อสู้เพื่อมุ่งเอาแพ้เอาชนะกันมีน้อย ลิละจึงเกือบกลายเป็นศิลปะการแสดงไป ประกอบกับมีกีฬาอย่างอื่นที่คล้ายกับลิละ เช่น มวยไทย ซึ่งมีความสนุกสนานและน่าตื่นตันทกว่าการถ่ายทอดวิชานี้ก็มีน้อย ดังนั้นผู้ที่นิยมเล่นลิละจึงมีน้อยลงตามลำดับ

ขณะที่กีฬาลิละได้รับความนิยมน้อยลงนั้น กลับมีเรื่องที่น่ายินดีเพราะในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 15 มีการแข่งขันกันในวันที่ 9 - 20 กันยายน 2530 ที่ประเทศอินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพ กีฬาใหม่อีกประเภทหนึ่งที่ได้รับการบรรจุเข้าแข่งขันในครั้งนี้ด้วย คือ กีฬา “ปัญจะสีละ” หรือ “ปัญจักสีลัต” ซึ่งก็คือกีฬาที่ชาวไทยมุสลิมรู้จักกันดีมานานแล้วในนามของ “ลิละ” หรือ “ดีกา” นั่นเอง

ปัญจะสีละ” หรือ “ปัญจักสีลัต” มาจากภาษาอินโดนีเซียว่า Pen Cak Silat หมายถึง ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวโดยใช้มือและเท้าอย่างมีท่วงท่าร้ายรำ มีลีลาเคลื่อนไหวที่สง่างามและมีศิลปะ ความหมายคล้ายคลึงกับกีฬาลิละของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั่นเอง (เฉลิม มากนวล. 2530:32)

ข้อเปรียบเทียบลักษณะของ “ลิละ” กับ “ปัญจักสีลัต”

ลิละ

1. มีการไหว้ครุ
2. มีดนตรีประกอบการต่อสู้
3. มีการร้ายรำท่าต่างๆ ก่อนการต่อสู้
4. การต่อสู้มีลักษณะเป็นศิลปะการแสดงผสมกับศิลปะการต่อสู้ด้วยมือเปล่า คล้าย

ปัญจักสีลัต

1. ไม่มีการไหว้ครุ
2. ไม่มีดนตรีประกอบ
3. มีการร้ายรำท่าต่างๆ ก่อนการต่อสู้ เช่นกัน
4. การต่อสู้มีลักษณะเป็นศิลปะการแสดงผสมกับศิลปะการต่อสู้ด้วยมือเปล่า คล้ายมวยจีนหรือ

ข้อเปรียบเทียบลักษณะของ “ลีละ” กับ “ปัญจักสีลัต”

มวยจีนหรือ กังฟู มีการใช้ฝ่ามือฟาด จับ ปล้ำ ใช้เท้าดันร่างกายหรือเหยียบเข้าคู่ต่อสู้ แต่เป็นการต่อสู้ที่ไม่เอาจริงเอาจัง

5. การต่อสู้จะผสมผสานกับศิลปะการรำรำจนดูกลมกลืนกันไป

ผสมมวยไทย มีการกำหมัด แบนมือ คว่ำมือ หางยมือ มีการชก ต่อย ตบ ศอก เข่า ถีบ เตะได้ และเป็นการต่อสู้ที่จริงจังด้วยอาวุธต่างๆ เป็นชุดๆ แล้วถอดออก

5. การต่อสู้จะผสมผสานกับศิลปะการรำรำจนดูกลมกลืนกันไป

ลักษณะการเล่นกีฬา ปัญจักสีลัตจะเริ่มด้วยการรำรำท่าต่างๆ แล้วเข้าต่อสู้กันด้วยฝ่ามือ หมัด เท้า เข่า ศอก คล้ายมวยไทย เมื่อเข้าทำร้ายคู่ต่อสู้แล้วก็ถอยออกมารำรำอีกครั้งหนึ่ง การต่อสู้กันนั้นจะใช้อาวุธอะไรก็ได้ไม่จำกัด จะจำกัดแต่เพียงจุดที่ทำแล้วได้คะแนน คือ ต้อง โจมตีที่อก ท้องและบริเวณหลังเท่านั้น บริเวณนี้จะต้องใส่เครื่องป้องกันเรียกว่า Body Protector หรือเกราะนั่นเอง รวมทั้งที่อวัยวะเพศก็ต้องสวมกระชับ (สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ุ. 2548:158)

กติกา ของกีฬาปัญจักสีลัต

1. เมื่อคู่ต่อสู้ล้มแล้วห้ามซ้ำ
2. ห้ามทำร้ายตรงส่วนที่เป็นข้อต่อหรือข้อพับ
3. ห้ามทำร้ายบริเวณศีรษะ ลำคอ อวัยวะเพศ
4. ห้ามใช้ยาหรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่คู่ต่อสู้
5. ห้ามใช้ยาได้ปทุกชนิด
6. ห้ามสวมกำไล แหวน นาฬิกา สร้อยคอและเครื่องประดับทุกชนิด
7. ห้ามไว้เล็บยาวเกินควรว

การแต่งกาย

นักกีฬาปัญจักสีลัตจะแต่งกายคล้ายชุดยูโด คือสวมกางเกงขายาว สีดำคล้ายกางเกงจีน สวมเสื้อแขนยาวสีดำ สวมเกราะหรือเครื่องป้องกันบริเวณลำตัว สวมกระชับ ปลอกแขน และสายคาดแนวเข็มขัดมีสองสี คนหนึ่งคาดสีแดง อีกคนหนึ่งจะคาด

สีน้ำเงิน เป็นสีประจำมุมของตนคล้ายมวยสากล

สนามแข่งขันปัญจักสีลัต

มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยกพื้นสูงจากพื้น 5 เซนติเมตร เป็นพื้นที่เรียบขนาด 9 x 9 เมตร มีผ้าใบพื้นนี้คลุมคล้ายสนามยูโด ตรงกลางเป็นวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 เมตร ล้อมรอบวงกลมขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เมตร อีวงหนึ่งวงกลมใหญ่ คือ สนามหรือเวทีการแข่งขัน ถ้าออกนอกวงกลมใหญ่หรือเหยียบเส้น กรรมการจะสั่งยุติการต่อสู้ทันที

กำหนดการแข่งขัน

แบ่งออกเป็น 3 ยก ยกละ 2 นาที พัก 1 นาที ผลการแข่งขันอาจตัดสินใช้แพ้ชนะกันด้วยคะแนนหรือชนะน็อกเอาท์ ในกรณีที่ทำให้คู่ต่อสู้ล้มลง แล้วคู่ต่อสู้ไม่สามารถลุกขึ้นมาภายใน 10 วินาที เหมือนมวยสากล

การให้คะแนน

กรรมการจะพิจารณาว่าใครทำเข้าเป้า คือบริเวณอก ท้อง สีข้างและหลังที่มีเกราะหรือเครื่องป้องกันอยู่นั่นเอง ใครทำเข้าเป้ามากกว่าก็ได้คะแนน แต่คะแนนจะกำหนดค่าแตกต่างกัน ดังนี้

1. การใช้มือเข้าโจมตีหรือทำร้ายคู่ต่อสู้ โดยใช้หมัด ศอก ฝ่ามือตบ เข้าเป้า ได้ 1 คะแนน
2. การใช้เท้าหรือเข่าทำเข้าเป้า ได้ 2 คะแนน

3. การทำให้คู่ต่อสู้ล้มลง จะได้ 3 คะแนน
4. การทำให้คู่ต่อสู้ล้มลงแล้วถือคู่ต่อสู้ ทำให้ไม่สามารถลุกขึ้นมาภายใน 5 วินาทีได้ 5 คะแนน
5. ในแต่ละยกยังมีคะแนนศิลปะในการเข้าโจมตี คือ ศิลปะในการร่ายรำประสมประสานกับการเข้าทำคือ ทำกลมกลืนกันดี ให้ยกละ 5 คะแนน แล้วเอาคะแนนไปรวมกับคะแนนการต่อสู้

ถ้าเข้าโจมตีลักษณะเดียวกัน ซ้ำๆ กันหลายครั้ง ถือว่าได้คะแนนเพียง 1 คะแนนเท่านั้น ครั้งต่อไปไม่ได้คะแนน เช่น ชก 1 ครั้ง ครั้งต่อไปชกอีกไม่ได้หรือชกได้แต่ไม่มีคะแนนให้ ต้องเปลี่ยนไปใช้อาวุธอย่างอื่น เช่น ชกครั้งหนึ่ง ตบครั้งหนึ่ง หลังมือครั้งหนึ่ง ฟันด้วยสันมืออีกครั้งหนึ่ง อย่างนี้ได้คะแนนรวมกันเป็น 4 คะแนน แต่ต้องไม่เกิน 4 ครั้ง ในการเข้าทำครั้งหนึ่ง เมื่อครบ 4 ครั้งหรือ 4 ท่าแล้วต้องถอยกลับมาใหม่ แล้วจึงร่ายรำเข้าไปโจมตีคู่ต่อสู้ใหม่ หรือถ้าเข้าโจมตีด้วยการเตะแล้วโยนเข้าตามด้วยหมัดตรง ก็จะได้คะแนนตามกติกา เป็น $2 - 2 - 1 = 5$ คะแนน อย่างนี้เป็นต้น

การตัดสินการแข่งขัน

กรรมการตัดสินการแข่งขัน มีกรรมการห้ามบนเวที 1 คน กรรมการให้คะแนน 5 คน รวมมีกรรมการ 6 คน กรรมการห้ามบนเวทีเป็นผู้ควบคุมการแข่งขัน ไม่มีสิทธิให้คะแนนแต่มีสิทธิสั่งตัดคะแนนหรือยุติการแข่งขันได้ในกรณีที่เห็นว่าจะเกิดอันตราย เหมือนมวยสากลสมัครเล่น

การให้คะแนนในแต่ละยกไม่จำกัดแล้วแต่ใครทำได้ตามกติกา ส่วนการตัดสินแพ้ชนะจะถือเอาเสียงข้างมากของกรรมการให้คะแนน 5 คน เหมือนกับการให้คะแนนมวยสากลสมัครเล่น

“ศิลปะ” กีฬาพื้นเมืองของชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ ในชื่อใหม่ คือ “ปัญจักลีลัต” เป็นกีฬาที่น่าสนใจและส่งเสริมให้เล่นกันทั่วไป กฎกติกาเหล่านี้อาจมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เป็นกีฬาสากลมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้ฝีมือมวย

ในการต่อสู้ป้องกันตัว หรือทำร้ายคู่ต่อสู้ ผสมผสานกับท่าร่ายอย่างมีศิลปะ ขณะนี้ได้มีการส่งเสริมให้มีการแข่งขันในระดับนานาชาติมากขึ้น เช่น ในการแข่งขันซีเกมส์หรือการแข่งขันปัญจักลีลัตชิงแชมป์โลกที่ กรุงเทพมหานคร ประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อปี 2533 นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันชิงแชมป์โลกในเมืองไทยอีกหลายครั้ง แม้กระทั่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ก็เคยจัดให้มีการแข่งขันปัญจักลีลัตระดับนานาชาติมาแล้ว

ผมว่านะครับ ผมว่า การเล่นกีฬาปัญจักลีลัตนี้เป็นกีฬาที่คนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เรารู้จักและนิยมเล่นกันมานานแล้ว เรามีนักกีฬาปัญจักลีลัตที่เก่งๆ อยู่มากมาย เรียกว่า เรานัดและได้เปรียบมากกว่าคนชาติอื่นตอนนี้เขานักกีฬาปัญจักลีลัตเข้าแข่งขันในกีฬาซีเกมส์ได้แล้ว ถ้าเราผลักดันให้ปัญจักลีลัตได้เข้าแข่งขันในระดับเอเชียนเกมส์และที่สุดถ้าสามารถนำไปแข่งขันในกีฬาโอลิมปิกได้ถึงเวลานั้นโอกาสที่นักกีฬาไทยจะได้เหรียญทองโอลิมปิกจากกีฬาปัญจักลีลัตก็จะมีอย่างแน่นอนเมื่อไหร่...ฝันของผมจะเป็นจริง...แฮ็ (๕)

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิม มากนวล. 2530. “ปัญจักลีลัตกีฬาใหม่ในซีเกมส์”, **รัฐสมิแล. 1** (กันยายน-ธันวาคม 2530)
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2525. “ศิลปะการแสดงบางอย่างของไทยมุสลิมภาคใต้”, **ลุ่มน้ำตานี. ปัตตานี** : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พลศึกษา, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. 2525. **ปทานุกรมกีฬาพื้นเมือง**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. 2548. **กีฬาพื้นเมืองภาคใต้**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.